DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI
5. Sınıf · Sosyal Bilgiler · 13. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Ülkemizin Komşularıyla Ekonomik ve Kültürel İlişkileri ve 3. Öğrenme Alanına Giriş: Yaşadığımız İldeki Ortak Miras Ögeleri (SB.5.2.4 & SB.5.3.1)

Ülkemizin kara sınırı bulunan komşu devletlerle yürüttüğü ekonomik (ithalat, ihracat, enerji hatları, ulaşım) ve kültürel/insani ilişkileri topladığı bilgiler üzerinden değerlendirir. · Ortak miras kavramını tanımlayarak somut (taşınabilir ve taşınmaz) ve somut olmayan kültürel miras ögelerini örneklerle sınıflandırır. · Yaşadığı ildeki somut ve somut olmayan ortak miras ögelerinden hareketle ortak mirasın korunmasının ve gelecek kuşaklara aktarılmasının önemine ilişkin çıkarım yapar.

HATIRLAYALIM

- Türkiye'nin 8 komşusu vardır: Batıda **Yunanistan** ve **Bulgaristan**; doğuda **Gürcistan, Ermenistan, Nahçıvan (Azerbaycan)** ve **İran**; güneyde **Irak** ve **Suriye**.
- Ülkemiz dış satımda (**ihracat**) makine, taşıt, tekstil ve gıda satar; dış alımda (**ithalat**) petrol ve doğal gaz alır; **TANAP** ve **Bakü-Tiflis-Kars Demiryolu** stratejik köprüdür.
- Geçmişten kalan ve tüm insanlığa ait sayılan değerlere **ortak miras** denir ve **UNESCO** tarafından Dünya Miras Listesi'ne alınarak korunur.

1 EŞLEŞTİRME

Sol sütundaki kavram ve projeleri sağ sütundaki açıklamalarıyla eşleştiriniz.

☐ 1. İhracat (Dış Satım)	**a)** Göbeklitepe, Efes Antik Kenti ve Selimiye Camii gibi elle tutulup gözle görülen yapılar
☐ 2. TANAP ve Bakü-Tiflis-Ceyhan	**b)** Hazar ve Azerbaycan enerji kaynaklarını Türkiye üzerinden taşıyan boru hatları
☐ 3. Somut Kültürel Miras	**c)** Ülkemizde üretilen sanayi, tekstil ve tarım ürünlerinin başka ülkelere satılması

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki sınır kapıları ve komşu ülkeler eşleştirmelerinden hangisi **yanlıştır**?

Ⓐ Kapıkule Sınır Kapısı — Bulgaristan (Batı sınırımız)
Ⓑ Sarp Sınır Kapısı — Gürcistan (Doğu/Kuzeydoğu sınırımız)
Ⓒ Habur Sınır Kapısı — Irak (Güney sınırımız)
Ⓓ İpsala Sınır Kapısı — İran (Doğu sınırımız)

3 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Komşularımızla ilişkiler ve ortak miras konularıyla ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y kutusunu işaretleyiniz.

	D	Y
Bakü-Tiflis-Kars (Demir İpek Yolu) demiryolu hattı Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye'yi birbirine bağlar.	☐	☐
Türkiye, İran ve Irak gibi komşularına ham petrol ve doğal gaz ihraç eden (satan) bir ülkedir.	☐	☐
Müzelerde sergilenen sikkeler, çanak çömlekler ve el yazması kitaplar taşınabilir somut kültürel mirastır.	☐	☐
Dünya üzerindeki ortak kültürel ve doğal mirasları belirleyip koruma altına alan uluslararası kuruluş UNESCO'dur.	☐	☐

4 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki ortak miras ögelerini «Somut Miras, Somut Olmayan Miras ve Karma Miras» olarak sınıflandırıp tabloyu tamamlayınız.

Ortak Miras Ögesi	Bulunduğu İl / Kapsam	Miras Türü
1. Göbeklitepe Arkeolojik Alanı	Şanlıurfa	
2. Pamukkale Travertenleri ve Hierapolis	Denizli	
3. Karagöz Gölge Oyunu ve Ebru Sanatı	Türkiye Geneli	
4. Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası		Somut Kültürel Miras (Taşınmaz)

5 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları kutuda verilen uygun kavramlarla tamamlayınız.

somut olmayan · ithalat · ihracat · Dilucu

1. Bir ülkenin ihtiyaç duyduğu enerji veya ürünleri başka ülkelerden satın almasına _____ (dış alım) denir.
2. Türkiye'nin Azerbaycan'a bağlı Özerk Cumhuriyeti ile bağlantı kurduğu sınır kapısı _____ Sınır Kapısı'dır.
3. Kuşaktan kuşağa aktarılan Dede Korkut hikâyeleri, âşıklık geleneği ve Nevruz _____ kültürel mirastır.

6 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki dört kültürel değerden hangisi «Somut Olmayan Kültürel Miras» listesinde yer alır?

Ⓐ 1: Efes Antik Kenti (İzmir)
Ⓑ 2: Edirne Selimiye Camii
Ⓒ 3: Geleneksel Çini ve Ebru Sanatı
Ⓓ 4: Nemrut Dağı Heykelleri (Adıyaman)

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.

7 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki Türkiye dış ticaret tablosuna göre ülkemizin komşularıyla ekonomik ilişkileri hakkında hangisine ulaşılabilir?

Türkiye'nin İhracatı (Dış Satım)	Türkiye'nin İthalatı (Dış Alım)
Otomotiv · Makine · Beyaz Eşya	Ham Petrol · Doğal Gaz
Tekstil · Demir-Çelik · Gıda	Enerji Hammaddeleri (İran, Irak, Az.)

(A) Komşularımızdan yalnız tarım ürünü alıp ham petrol satmaktayız

(B) Sanayi ve gıda ihraç edilmekte, petrol ve doğal gaz ithal edilmektedir

(C) Batı komşularımızla hiçbir kara ve demiryolu bağlantımız yoktur

(D) Boru hatları yalnızca turizm amaçlı kullanılmaktadır

8 KISA CEVAP

Görseldeki Kapadokya (Nevşehir) ve Pamukkale (Denizli) alanlarının UNESCO listesinde neden «Karma Miras» sayıldığını kısaca açıklayınız.

Doğal Oluşum Boyutu	Kültürel / Tarihi Boyutu
Peri Bacaları (Kapadokya)	Kaya Kiliseleri ve Yeraltı Şehirleri
Beyaz Travertenler (Pamukkale)	Hierapolis Antik Kenti

9 SIRALAMA

Görseldeki Bakü-Tiflis-Kars (Demir İpek Yolu) ve TANAP hattı üzerinde yer alan ülkeleri **doğudan batıya (Hazar'dan Avrupa'ya)** doğru 1'den 4'e kadar sıralayınız.

1. Azerbaycan (Doğu Başlangıç)	2. Gürcistan (Kafkasya Geçişi)
Bakü — Hazar Enerji ve Demiryolu	Tiflis — Ara Bağlantı Ülkesi
3. Türkiye (Anadolu Köprüsü)	4. Yunanistan / Bulgaristan
Kars → Eskişehir → Edirne Hattı	Avrupa'ya Açılan Batı Kapısı

- [ ] 2. Gürcistan (Kafkasya geçiş ülkesi)
- [ ] 1. Azerbaycan (Hazar Denizi kıyısı — Başlangıç noktası)
- [ ] 3. Türkiye (Anadolu transit köprüsü)
- [ ] 4. Yunanistan / Bulgaristan (Avrupa'ya açılan batı komşularımız)

10 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki vatandaşlık davranışlarından hangisi yaşadığımız ildeki ortak miras ögelerini koruma sorumluluğumuza **aykırıdır**?

Müzeleri Kurallı Gezmek (✓)	Duvarlara İsim Kazımak (✗)
Mirasımızı tanıma ve koruma	Tarihi dokuya zarar verir (Yanlış!)
El Sanatlarını Yaşatmak (✓)	Okul Projeleriyle Tanıtmak (✓)
Kuşaktan kuşağa aktarım	Ortak bilinç oluşturma

(A) Müzeleri ve antik kentleri kurallara uyarak ziyaret etmek

(B) Tarihi yapıların duvarlarına isim kazımak ve izinsiz kazı yapmak

(C) Yöresel el sanatlarımızı ve geleneklerimizi öğrenip yaşatmak

(D) Kültürel mirasımızı tanıtan okul projelerine ve gezilere katılmak

11 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarındaki kavramları kutulara yazınız. Numaralı harflerle «kuşaktan kuşağa aktarılan ortak kültürel ve doğal değerler» kavramını bulunuz.

Taşınabilir tarihi eserlerin sergilendiği ve korunduğu kurum — 1 2 3 4

Üretilen malların başka ülkelere satılması (dış satım) — 1 2 3 4 5 6 7

Hacivat ile birlikte perdeye yansıtılan geleneksel gölge oyunumuz — 1 2 3 4 5 6 7

Azerbaycan doğal gazını Türkiye üzerinden taşıyan boru hattı — 1 2 3 4 5

Komşu devletlerin topraklarını birbirinden ayıran çizgi — 1 2 3 4 5

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

12 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Görseldeki Türkiye haritası kartına göre ülkemizin coğrafi konumunun komşularımızla ticaret ve enerji ulaşımına sağladığı avantajı açıklayınız.

Kıtalararası Köprü Türkiye	Ticaret ve Enerji Koridoru
Asya · Avrupa · Orta Doğu Kesişimi	TANAP · BTC · Demir İpek Yolu
8 Kara Komşusu ve Sınır Kapıları	Bölgesel Barış ve Ekonomik İş Birliği